

CS

CS

CS

EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 9.11.2010
KOM(2010) 612 v konečném znění

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Obchod, růst a celosvětové záležitosti

Obchodní politika jako klíčový prvek strategie EU 2020

{SEK(2010) 1268}

{SEK(2010) 1269}

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

Obchod, růst a celosvětové záležitosti

Obchodní politika jako klíčový prvek strategie EU 2020

1. Kontext a základní cíle

Prvořadým cílem evropské hospodářské politiky je rychlejší růst. Jen udržitelný hospodářský růst může totiž přinést více pracovních míst a být zárukou našeho sociálního státu. Hlavní výzvou bude ale zvýšení růstového potenciálu našich ekonomik – výzvou, jež byla přijata v rámci strategie Evropa 2020¹ pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění. Toto sdělení představuje klíčový krok v rámci vnějšího rozměru zmíněné strategie. Hovoří o tom, jakým způsobem musí k dosažení daného cíle, jakož i k vnějším politikám jako celku, přispívat obchod a investiční politika. Mělo by se číst společně se dvěma připojenými dokumenty: zprávou o pokroku, kterého se zatím dosáhlo v rámci strategie z roku 2006 „Evropa ve světě“, a analýzou na téma „obchod motorem prosperity“.

Otevřené ekonomiky zpravidla rostou rychleji než ekonomiky uzavřené. Obchod zvyšuje růst EU tím, že napomáhá zvyšování účinnosti a inovativnosti. Posiluje zahraniční poptávku po našem zboží a našich službách. Otevřený obchod také dává spotřebitelům EU přístup k širší paletě zboží za nižší ceny. Je-li Evropa otevřená přímým zahraničním investicím, zvyšuje to naši konkurenceschopnost. Díky možnosti investovat do zahraničí mohou stejně tak naše podniky globálně růst a vytvářet pracovní místa doma i v zahraničí. Jednoduše řečeno, Evropa musí, aniž by přitom ztratila ze zřetele náklady na přizpůsobení, využít tři výhod, které jí nabízí otevřený obchod a investice: většího růstu, většího počtu pracovních míst a nižších spotřebitelských cen.

Trojí přínos, jenž plyne z liberalizace obchodu

Hospodářský růst: Dokončení všech probíhajících jednání (kolo jednání v Dohá a bilaterální dohody) a dosažení dalšího výrazného pokroku v rámci vztahů s našimi strategickými partnery by vedlo k tomu, že by se do roku 2020 HDP EU zvýšil o více než 1 % oproti běžnému vývoji².

Výhody pro spotřebitele: zisky vyplývající z širší palety zboží a služeb na průměrného evropského spotřebitele se vedle zisků z nižších cen pohybují okolo 600 EUR ročně.

Dopad na trh práce: Obecně panuje shoda v názoru, že začlenění EU do globální ekonomiky prostřednictvím zvýšeného obchodu vytvoří více pracovních míst, která budou lépe placená. Více než 36 milionů pracovních míst v Evropě přímo či nepřímo závisí na naší schopnosti obchodovat se

¹ Evropská komise „Evropa 2020 – strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění“, viz http://ec.europa.eu/eu2020/index_en.htm

² 1 % HDP EU se podle předpovědí Komise v roce 2010 rovná 120 miliardám EUR.

zbytkem světa. Více než 4,6 milionů lidí v EU pracuje pro společnosti, které jsou ve většinovém vlastnictví pouze Japonska a USA³.

Zdroj: Odhady Evropské komise. Další podrobnosti viz „Obchod motorem prosperity“, oddíl II.1.

Ale má-li politika otevřeného obchodu v Evropě skutečně uspět v rovině politické, musí nás ostatní – včetně rozvinutých i rozvíjejících se partnerů – následovat v našich snahách v duchu reciprocity a vzájemných přínosů⁴. Obchodní politika nezíská v Evropě veřejnou podporu, pokud nebudeme mít rovný přístup k surovinám nebo bude-li kupříkladu zamezen přístup k veřejným zakázkám v zahraničí. EU sice zůstane otevřeným hospodářstvím, ale nebudeme naivní. Komise zůstane bdělá, zejména pokud jde o obranu evropských zájmů a evropských pracovních míst. Bude odpovídajícími prostředky bojovat proti nerovným obchodním praktikám.

Naše hospodářství je největší na světě. EU je rovněž největším vývozcem. Naše podniky v roce 2009 vyvezly zboží a služby ve výši 1,6 bilionů EUR, což tvoří přibližně 13 % našeho HDP. EU je také nejvýznamnějším poskytovatelem a příjemcem přímých zahraničních investic. Jak ukazuje obrázek 1 v příloze, náš podíl na globálním obchodování zůstává prozatím vyrovnaný, a to navzdory prudkému vzestupu rozvíjejících se ekonomik. Silné stránky Evropy v rámci mezinárodního obchodu odráží i veřejné mínění⁵.

Do roku 2015 bude 90 % světového růstu vznikat mimo Evropu, přičemž třetinu bude tvořit sama Čína (viz obr. 1). V nadcházejících letech musíme proto využít příležitost, kterou nabízí zvýšená úroveň růstu v zahraničí, zejména ve východní a jižní Asii. Je pravděpodobné, že rozvojové a rozvíjející země budou do roku 2030 vytvářet bezmála 60 % HDP, oproti méně než 50 % v současnosti⁶.

Světová ekonomika a obchod prošly v nedávné minulosti zásadními změnami. Dodavatelský řetězec pro velkou část služeb a zboží v současnosti využívá továrny a kanceláře v různých částech světa. Dvě třetiny našeho dovozu se týkají vstupů pro mezispotřebu, které rozšiřují náš výrobní potenciál. Mají-li naše společnosti zůstat v čele, musí mít možnost využívat vstupů, služeb a vysoce kvalifikovaných lidí z celého světa a jejich investice a duševní vlastnictví vyžadují masivní ochranu.

Podle toho se musí vyvíjet i náš program, jak jasně ukazuje strategie Evropa 2020. Snižování celních sazeb u průmyslového a zemědělského zboží neztrácí na významu, avšak hlavní úkol tkví jinde. Významnější bude přístup na trh pro služby a investice, otevření veřejných zakázek, lepší dohody o ochraně práv z duševního vlastnictví a o prosazování této ochrany, neomezená dodávka surovin a energie a v neposlední řadě také překonání právních překážek mimo jiné i prosazením mezinárodních norem. Prostřednictvím obchodu bychom se rovněž měli zasadit o ekologičtější světové hospodářství a slušnou práci.

V rámci tohoto programu bude stále větší naléhavosti nabývat otázka rozhraní mezi našimi vnitřními pravidly a vnější liberalizací a – jak v září naznačila Evropská rada – musíme „dále

³ „The transatlantic economy 2010“, D. Hamilton a J. Quinlan, Center for Transatlantic Relations, Johns Hopkins University, a „Basic Survey of Overseas Business Activities, 2010“, METI, Japonsko.

⁴ Závěry Evropské rady, 16. září 2010.

⁵ Podle zvláštního průzkumu Eurobarometru 357 týkajícího se mezinárodního obchodu, který byl proveden v září 2010, se 65 % respondentů domnívá, že mezinárodní obchod je pro EU značným přínosem, a 64 % zastává názor, že evropské výrobky mohou dobře konkurovat výrobkům ze zahraničí.

⁶ Oproti 49 % v roce 2010, viz OECD (2010) „Perspectives on Global Development: Shifting Wealth“ (Pohledy na globální vývoj: přesouvající se bohatství).

*posilovat soudržnost a komplementárnost mezi vnitřními a vnějšími politikami EU jakožto celkem*⁷. Ucelenější vnitřní trh služeb a systematictější právní spolupráce s hlavními třetími zeměmi kupříkladu usnadní obchod se službami a odstraňování překážek, které vznikají až za hranicemi.

Musíme jednat na úrovni multilaterální – prostřednictvím WTO – i bilaterální. Naší nejdůležitější prioritou zůstávají jednání v Dohá. Nicméně bilaterální a multilaterální úroveň se vzájemně nevylučují. Naopak: liberalizace je zdrojem další liberalizace.

Proto budeme věnovat velkou část úsilí uzavírání vyvážených dohod o volném obchodu, které Komise vyzdvihuje jako prioritu v rámci své strategie „Evropa ve světě“. A blíží se první hlavní plody v podobě schválení dohody s Jižní Koreou. Jednání to byla obtížná, ale neměli bychom si dělat iluze: EU bude muset v rámci budoucích dohod činit ústupky a kompromisy, které budou ještě náročnější.

Současně bychom měli usilovat o uzavření kola jednání v Dohá a o další posílení WTO. Jednání v Dohá již měla být dokončena dávno. Jejich dokončení zůstává velmi důležitým cílem, a to nejen kvůli hospodářským přínosům, které slibují, ale také kvůli potvrzení ústřední role WTO v rámci světového obchodního systému.

Dohoda z Dohá nicméně nepřinese odpověď na novější otázky – ty by měla řešit nová pravidla globálního obchodu. Je načase začít se zamýšlet nad dalšími kroky po Dohá a Komise za tímto účelem svolá grémium významných osobností.

Až budou schváleny všechny dohody o volném obchodu, které se v současnosti projednávají nebo zvažují, bude mít EU preferenční obchodní dohody s velkou většinou členů WTO. Společně ovšem tyto dohody tvoří pouze polovinu našeho obchodu. Je stejnou měrou důležité prohloubit obchodní a investiční svazky s ostatními velkými světovými hospodářstvími: Spojenými státy, Čínou, Japonskem a Ruskem.

Zintenzívníme spolupráci s těmito zeměmi prostřednictvím fór, jež byla za tímto účelem vytvořena. Posoudíme, zda tato fóra odpovídají tomuto úkolu a zda není zapotřebí prozkoumat jiné způsoby spolupráce s těmito zeměmi. V případě Spojených států a Japonska bychom se měli primárně zaměřit na řešení necelních překážek obchodu a investic, a to především prostřednictvím pravidelné spolupráce v oblasti právních předpisů.

Čína, která je nyní naším druhým největším obchodním partnerem, je zemí velkých příležitostí ale i výzev. Je vzhledem ke svému obrovskému růstovému potenciálu nesmírně důležitým místem pro vývoz a investice. Nelze ovšem popřít, že některé její průmyslové a makroekonomické politiky prozrazují přístup založený na modelu státního kapitalismu. Podobné problémy vyvstávají v případě Ruska, našeho největšího blízkého souseda.

Obchod by měl být rovněž zdrojem zlepšení v oblasti sociálního začleňování, a to jak v EU, tak ve světě. Rozvojové země, které vstoupily do oblasti celosvětového obchodu a výrobních řetězců, zažívají rychlý růst příjmů a zaměstnanosti, jakož i výrazný pokles chudoby. Obchodní politika EU pomáhá nejchudším ekonomikám také tím, že poskytuje velkorysé jednostranné obchodní preference. Obecně uplatňujeme důkladně odstíněný přístup závislý na úrovni rozvoje našich partnerů. Věnujeme systematickou pozornost sledování cílů rozvojových politik, jako je odstraňování chudoby.

⁷ Příloha I písm. a), závěry Evropské rady, 16. září 2010.

Současně otevřenost trhu v rozvinutých hospodářstvích včetně EU dále zvyšuje úroveň blahobytu a podporuje růst zaměstnanosti a platů. Otevřenost vytváří pracovní místa. My si však uvědomujeme, že náklady na přizpůsobení se v konkrétních oblastech a odvětvích mohou být někdy vysoké, a proto potřebujeme vhodné vnitrostátní a evropské sociální politiky a politiky trhu práce, které v tomto směru pomohou pracovníkům a podnikům. Tato potřeba by se měla odrazit v rámci našich rozpočtových priorit: v souladu s přezkumem rozpočtu Komise z října 2010⁸.

Při přípravě tohoto sdělení jsme provedli rozsáhlé konzultace ve celé EU. Na jejich základě a na základě našich vnitřních uvážení jsme vymezili hlavní body programu obchodní politiky, které Komise navrhuje v rámci tohoto mandátu sledovat, a to v rámci nového institučního rámce Lisabonské smlouvy, který je třeba chápat jako významnou příležitost propůjčující obchodní politice EU větší transparentnost a legitimitu, dávající nové pravomoci Evropskému parlamentu v otázkách obchodu a vytvářející platformu pro vzájemné prosazování našich obchodních a vnějších opatření nejen zde v Bruselu, ale i v rámci delegací EU ve 136 zemích celého světa.

Toto sdělení by mělo být chápáno jako zásadní krok v rámci vnějšího rozměru strategie Evropa 2020 i jako jasné vyslovení záměrů Evropy hrát aktivní a asertivní roli při prosazování programu obchodní politiky v rámci G20 a všech příslušných globálních obchodní fór. Otevřené trhy budou skutečně hrát klíčovou roli při zajištění silného, udržitelného a vyváženého růstu, k němuž se vedoucí představitelé G20 zavázali na své vrcholné schůzce v Torontu.

⁸ Sdělení Evropské komise o přezkumu rozpočtu, 19.10.2010, s. 15.

2. Obchodní a investiční politika, která bude moci čelit výzvám zítřka

2.1 Inteligentní růst: rychlým skokem do budoucnosti

Naše ekonomická budoucnost spočívá v zachování konkurenceschopnosti inovativních, vysoce hodnotných produktů, které vytvářejí dlouhodobá a dobře placená pracovní místa.⁹ Naše obchodní politika musí zohlednit tento cíl rozšířením pole naší působnosti i na tyto oblasti:

- Účinný globální výrobní dodavatelský řetězec nemůže existovat bez rozhodující podpory dopravních, telekomunikačních, finančních, podnikatelských a profesionálních služeb. **Služby** tvoří 70 % světové produkce, ale pouze asi pětinu světového obchodu. Malý podíl služeb na celkovém obchodu je zčásti zapříčiněn přirozenými překážkami (některé služby jsou ze své definice neobchodovatelné), ale významnou roli hrají i překážky obchodu. Zbývající překážky obchodu v oblasti služeb jsou poměrem obecně větší než překážky ve výrobních odvětvích. Odhadované celní ekvivalenty obecně přesahují 20 % a v mnoha případech bývají i mnohem vyšší (viz tabulka 2). Budeme usilovat o to, abychom u našich hlavních rozvinutých a rozvíjejících se obchodních partnerů všemi dostupnými prostředky dosáhli větší otevřenosti pro naše poskytovatele služeb, a to v souladu s tím, co vnitřní trh EU nabízí poskytovatelům služeb ze třetích zemí, a jednali přitom v souladu s cíli Úmluvy UNESCO o kulturní rozmanitosti z roku 2005. Budeme i nadále nabízet začlenění na vnitřní trh i některým sousedním zemím (jako je Ukrajina, Moldavsko, zakavkazské země, Egypt, Jordánsko, Maroko a Tunisko) v oblastech, jako jsou finanční, poštovní a telekomunikační služby. Jak bylo naznačeno v průběhu procesu veřejných konzultací, měli bychom se snažit zajistit, aby regulace služeb ve třetích zemích byla otevřená, nediskriminační, transparentní a aby odpovídala veřejnému zájmu, aby zde i naši poskytovatelé mohli lépe podnikat. A konečně, vzhledem k tomu, že technologické změny vytvářejí nové služby a zvyšují obchodovatelnost přeshraničních služeb, mělo by se v rámci našich obchodních smluv předejít vytváření nových překážek pro obchod s těmito službami.
- Došlo k nesmírnému zvýšení pohybu kapitálu a **zahraničních přímých investic**. Asi polovina dnešního světového obchodu se uskutečňuje mezi přidruženými podniky nadnárodních společností, které obchodují s meziprodukty a službami. Komise navrhla ucelenou evropskou investiční politiku¹⁰, která by lépe odpovídala potřebám investorů ze všech členských států. Bude usilovat o to začlenit ochranu investic společně s liberalizací investic do probíhajících obchodních jednání. Za tímto účelem brzy navrhne aktualizaci příslušných směrů pro vyjednávání, počínaje Kanadou, Singapurem a Indií. Komise rovněž zvažuje, zda by se vyplatilo uzavírat samostatné dohody o investicích s dalšími zeměmi, jako je např. Čína.
- **Veřejné zakázky** představují oblast, ve které jsou zahraniční trhy společností EU zvláště uzavřené. Smlouvy na veřejné zakázky s podílem přes 10 % HDP ve velkých industrializovaných zemích a s rostoucím podílem v rozvíjejících se hospodářstvích představují příležitosti pro podnikání v odvětvích, v nichž je průmysl EU vysoce konkurenceschopný. Patří mezi ně taková odvětví jako např. veřejná doprava, zdravotnické prostředky, farmaceutické výrobky a ekologicky šetrné technologie. Budeme i nadále usilovat o zpřístupnění veřejných zakázek v zahraničí a zvláště budeme bojovat proti diskriminačním postupům. Aktivně jednáme o dalším přístupu pro naše společnosti, a to jak v rámci bilaterálních jednání, tak v rámci dohody WTO o vládních zakázkách. Usilujeme o to, aby k Dohodě o vládních zakázkách brzy

⁹ Sdělení Evropské komise „Stěžejní iniciativa v rámci strategie Evropa 2020 – inovace v Unii“, KOM(2010) 546 ze dne 6. října 2010.

¹⁰ KOM(2010) 343, 7.7.2010.

přistoupila Čína, a to prostřednictvím ambiciózní nabídky, která je v souladu se závazky pro přistoupení Číny k WTO. Ale zatímco náš trh je zásadně otevřený, u našich hlavních obchodních partnerů tomu tak zdaleka není, a to zejména na regionální a místní úrovni (viz tabulka 4 v příloze). Komise proto v roce 2011 předloží nový legislativní návrh nástroje EU za účelem zvýšení našeho pákového efektu, aby se zajistila lepší symetrie v přístupu na trhy s veřejnými zakázkami v rámci rozvinutých a velkých rozvíjejících se hospodářství na základě provádění našich mezinárodních závazků. Podobně by se měla posílit symetrie, pokud jde o přístup třetích zemí k programům výzkumu a vývoje, aby se vyrovnaly naší vysoké míře otevřenosti, jak o tom jedná nové sdělení o Unii inovací¹¹.

- Klíčem k **šíření inovací a nových technologií** po celé EU i po zbytku světa jsou obchodní a investiční toky. To platí jak pro „nová“ odvětví, jako jsou telekomunikace, tak pro odvětví „tradiční“ – např. technicky vyspělá textilní výroba. Prosazujeme rozšíření moratoria na celní sazby pro elektronický obchod a budeme nadále vyvíjet úsilí o aktualizaci **dohody WTO o informačních technologiích** z roku 1996, aby se rozšířil její záběr, odstranily se necelní překážky obchodu s těmito produkty, jako např. požadavek dvojí na ověřování shody, a zvýšil se počet jejích geografických členů.¹²
- Obzvláště škodlivé jsou **regulační překážky** obchodu se zbožím, službami a investicemi, a to zejména u našich hlavních obchodních partnerů, vzhledem k intenzitě našich obchodních a investičních vztahů s nimi. Zvláštním problémem je nepřijímání a/nebo nepoužívání mezinárodních norem a často obtěžující požadavky certifikací a inspekcí, a to i u průmyslových výrobků a našeho zemědělských či rybářských vývozu. Jednotlivé země mají právo zavést vlastní úroveň ochrany v rámci veřejné politiky, jako je např. zachování vysoké úrovně lidského zdraví a bezpečnosti a ochrany životního prostředí, a v souladu s tím také provádět patřičné regulace. Regulace musí být samozřejmě rovněž prosazovány. Vědomí toho, že je taková regulace zavedena a uplatňuje se, rovněž zvyšuje jistotu spotřebitelů, kteří nakupují zboží a služby, ať už dovážené nebo vyrobené v tuzemsku.
- Ale zatímco v některých případech mohou být rozdíly mezi právními předpisy a regulacemi nebo absence společných norem či vzájemného uznávání legitimní, často představují pro naše společnosti v zahraničí výrazný zdroj nákladů na podnikání. Necelní překážky se sice obtížně vyčíslují, ale často bývají předmětem obchodních sporů, přičemž snížení přidružených obchodních nákladů může přinést významné úspory¹³. Posílená regulační spolupráce – za účelem mezinárodní podpory vyváženosti či sblížení (pravidel, norem, postupů ověřování a certifikace) a minimalizace zbytečných nákladů v rámci celosvětové regulace – je důležitým aspektem našich obchodních vztahů, a to zejména vztahů s našimi klíčovými partnery, i složkou dohod o volném obchodu či podobných ujednání; v této oblasti zůstává ještě hodně nedokončené práce. Budeme naléhat na naše hlavní obchodní partnery, aby se k nám připojili a prosazovali používání stávajících odvětvových regulačních iniciativ pro sblížení, jako jsou normy přijaté Evropskou hospodářskou komisí Organizace spojených národů, pokud jde o automobily, a aby se aktivně zapojili do procesu rozvoje mezinárodních norem či společných regulačních přístupů v široké řadě odvětví. Zkušenost ve skutečnosti ukazuje, že je mnohem jednodušší řešit otázku případných překážek *předtím*, než se regulační postupy upevní, a to jak v rámci zavedených

¹¹ Viz poznámka pod čarou 9.

¹² Srov. návrh EU obsažený v dokumentu WTO G/IT/W/28 ze dne 15. září 2008.

¹³ Pracovní dokument útvarů Komise „Obchod motorem prosperity“, kapitola III odst. 2 „Necelní regulační překážky týkající se zboží“.

průmyslových odvětví EU, jako je výroba automobilů, obráběcích strojů a chemikálií, tak zejména v případě rychle se rozvíjejících odvětví, jako jsou služby on-line či biotechnologie.

- Celá řada třetích zemí si samozřejmě výhody regulačního systému EU pro jednotný trh uvědomuje a přijala v tomto ohledu svá odpovídající pravidla. Ve stále globálnějším hospodářství musí být nicméně naše tvorba pravidel ve zvýšené míře citlivá k mezinárodnímu kontextu a zároveň musíme být připraveni pomoci našim podnikům, aby se udržely konkurenceschopné. Spojení mezi otevřením vnějšího trhu a reformami trhu vnitřního představuje často obousměrnou cestu, a to vzhledem k tomu, že v obou případech nám jde o to snížit náklady zbytečných regulačních překážek, které brzdí tok zboží, služeb a investic. Potřebujeme vyvinout větší úsilí s cílem zvýšit účinnost vnitřních a vnějších politik, a tím posílit konkurenceschopnost Evropy v rámci globálního trhu¹⁴. Komise přezkoumá způsoby jak posílit vzájemné vazby mezi vnitřními a vnějšími regulačními opatřeními a jak zlepšit koordinaci mezi nimi v takových oblastech, jako jsou vládní nařízení a mezinárodní normy, se zvláštním zřetelem k budoucím právním předpisům. Těmito otázkami se zabývá i sdělení Komise „K paktu pro jednotný trh“.¹⁵
- Měli bychom také zajistit, aby **časově omezený pohyb osob** za účelem poskytování služeb¹⁶ přispíval k větší konkurenceschopnosti našich poskytovatelů služeb a investorů, a to jak v EU, tak v zahraničí. Je klíčové umožnit něm nejkvalifikovanějším lidem z celého světa přístup do EU, aby naše společnosti a výzkumná centra mohla zůstat na špičkové pozici. Podobně musí mít naše společnosti možnost vysílat evropské manažery a odborníky do svých poboček v zahraničí. Stejně zacházení musíme nabídnout i firmám našich partnerů, chceme-li mít prospěch z jejich investic v EU – a pracovních míst s tím spojených. V tomto ohledu by měla navrhovaná směrnice o podmínkách přijímání státních příslušníků třetích zemí v rámci dočasných převodů v rámci společnosti přispět k tomu, aby v EU vzniklo stabilní a otevřené prostředí pro pracovníky z třetích zemí převáděné v rámci společnosti.

2.2 Růst podporující začlenění v EU i v zahraničí

I když z globalizace těžíme, lidé v Evropě se evidentně obávají některých jejích možných důsledků, zejména pokud jde o zaměstnanost¹⁷. Současně se vyžadují politiky nabízející více příležitostí rozvíjejícím se zemím.

- **Otevřenost trhu celkově zajišťuje růst pracovních míst**, ale vzhledem k tomu, že silnější růst vyžaduje přesun prostředků do nejvýkonnějších odvětví, může v některých odvětvích docházet k úbytku pracovních míst. Otevření trhu proto musí provázet politiky, které dají lidem prostředky k tomu, aby se dokázali těmto změnám přizpůsobit. Přijímání odpovídajících sociálních a vzdělávacích politik, jakož i politik trhu práce je sice úkolem členských států, EU ale přispívá další podporou prostřednictvím řady nástrojů (včetně strukturálních fondů). Jedním z nástrojů je **Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci (EFG)**. Rozšířením a zjednodušením EFG by EU mohla více pomoci těm, kteří ztratí pracovní místo v různých odvětvích, aby se mohli

¹⁴ Viz závěry ze zasedání Rady ve složení pro konkurenceschopnost: „Priority pro vnitřní trh v příštím desetiletí“, 4. 12. 2009, odst. 6 a 14.

¹⁵ KOM(2010) 608, 27.10.2010.

¹⁶ Tomu se v hantýrce WTO říká „Mode 4 services liberalisation“ (modus liberalizace služeb).

¹⁷ Podle zvláštního průzkumu Eurobarometru 357 30 % z těch, kteří v současnosti nemají prospěch z mezinárodního obchodu, připisují tuto skutečnost fenoménu nezaměstnanosti. Respondenti byli toho názoru, že prioritou v rámci obchodní politiky EU by mělo být vytváření pracovních míst v EU.

přízpůsobit nebo absolvovat rekvalifikaci, aby se zmírnil dopad některých výrazných narušení v členských státech.

- Začleňování je stejně důležité i mimo hranice EU. Jsme odhodláni prosazovat udržitelný rozvoj, mezinárodní pracovní normy a slušnou práci i mimo EU. Začleňování rozvojových zemí do globálního hospodářství samozřejmě přispívá k odstraňování chudoby a napomáhá rozvoji lepších pracovních podmínek. Takový je přístup EU v případě **dohod o hospodářském partnerství** s africkými, karibskými a tichomořskými zeměmi: podpora rozvoje prostřednictvím podpory regionálního začlenění, vytváření příležitostí pro obchod a investice a zlepšení správy ekonomických záležitostí.
- Na počátku roku 2011 navrhne reformu „**všeobecného systému preferencí**“ EU. To mimo jiné umožní, aby z tohoto systému mohly těžit země, které to nejvíce potřebují, i země, které účinně provádějí mezinárodní pracovní normy a zásady lidských práv, ochrany životního prostředí a řádné správy.
- V roce 2011 zamýšlí Komise přijmout **sdělení o obchodu a rozvoji**. V něm se bude v širokém smyslu zamýšlet na tím, jak lze v rámci obchodní politiky co nejlépe napomoci rozvoji, jako např. zvláštním a rozdílným zacházením pro rozvojové země a podporou pro reformy související s obchodem. Kromě toho bude toto sdělení obsahovat i návrhy jak pomoci třetím zemím zasaženým **přírodní katastrofou**, jako bylo např. zemětřesení na Haiti nebo nedávné záplavy v Pákistánu.

2.3 Udržitelný růst v EU i v zahraničí

Obchodní politika by měla i nadále podporovat ekologický růst a cíle v oblasti změny klimatu, zejména pokud jde o snižování emisí uhlíku. Musíme zajistit, aby byl náš průmysl konkurenceschopný v udržitelném hospodářství budoucnosti, a to i pokud jde o odvětví rybolovu a zemědělství, která prodělávají další reformy.

- V případě **změn klimatu** zůstává naší prioritou globální dohoda, v níž se stanoví cíle snížení emisí pro všechny země. Podpora opatření proti změnám klimatu v rámci obchodní politiky by měla být prováděna prostřednictvím odstraňování překážek obchodu s ekologickým zbožím a službami¹⁸. Komise se drží názoru, že možnost opatření na hranicích vyvolává řadu obav, jak o tom hovoří ve svém nedávném sdělení Komise¹⁹.
- V širším ohledu by obchodní politika měla i nadále **podporovat a prosazovat ekologický růst** po celém světě i v dalších oblastech, jako je efektivnější energetika a využívání zdrojů a ochrana biodiverzity. Budeme nadále věnovat zvláštní pozornost **provádění kapitol o udržitelném vývoji** v rámci našich obchodních dohod a také těsné spolupráci s občanskou společností.
- **Udržitelná a nenarušená dodávka surovin a energie** má pro konkurenceschopnost hospodářství EU strategický význam. Na to v rámci veřejné konzultace jasně upozornila velká řada respondentů z oblasti podniků i občanské společnosti. Mnoho vlád mimo EU v současnosti rozvíjí průmyslové politiky, které vytvářejí omezení dodávek a další případy narušení. Komise

¹⁸ Srov. poznámka pod čarou 13.

¹⁹ Sdělení Komise KOM(2010)265 ze dne 26. května 2010. „Analýza možností snížení emisí skleníkových plynů o více než 20 % a vyhodnocení rizika úniků uhlíku“.

ve svém dokumentu o strategii v oblasti surovin z roku 2008²⁰ vymezila ucelený přístup k zajištění surovin pro společnosti EU v rámci různých oblastí politiky, včetně politiky obchodní. Komise nyní připravuje nové sdělení na konec roku 2010 o provádění této strategie a dosaženém pokroku. Budeme v maximální míře využívat současných obchodních pravidel, pokračovat v zavádění režimů pro monitorování vývozních omezení, vyjednávat pravidla v rámci probíhajících bilaterálních jednání a dále prozkoumávat mnohostranné a vícestranné disciplíny, jako např. prostřednictvím dohody OECD vycházející z „osvědčených postupů“. Tento přístup a náš dialog s třetími zeměmi o těchto otázkách musí pokračovat, aby byl plně v souladu s rozvojovými cíli pro odstraňování chudoby a dobrou správu – je ale dlužno poukázat na to, že omezení uvalená na dodávky surovin často způsobují vážnou újmu dalším rozvojovým zemím. Proto musíme tento problém řešit.

- V případě **energetiky** využijeme našich bilaterálních i multilaterálních jednání k tomu, abychom prosadili obchodní ustanovení, které nám pomohou diverzifikovat dodávky energie (rovněž v zájmu energetické bezpečnosti), liberalizovat tranzit a podpořit obchod s „udržitelnou energií“ tam, kde překážky ve třetích zemích brání rozvoji odvětví obnovitelné energie EU.

3. Nový program vyjednávání v zájmu podpory růstu

První část tohoto sdělení a souvisejících dokumentů ukazuje, jak může obchodní politika napomoci růstu. Jedná se o vnější rozměr strategie Evropa 2020. Nyní musí být naší prioritou v rámci obchodní politiky získat lepší přístup k největším a nejrychleji rostoucím ekonomikám na světě, a to zejména prostřednictvím ambiciózních obchodních dohod.

3.1. Uzavřít jednací kolo v Dohá a vycházet z vícestranného systému s jednotnými pravidly

Navzdory pomalému pokroku je naší nejvyšší prioritou dokončit jednací kolo v Dohá. Možné přínosy jsou příliš důležité, než abychom je mohli přehlížet. V roce 2011 budeme mít další vynikající příležitost k uzavření ambiciózní, vyvážené a komplexní dohody, k níž značně přispěli *všichni* hlavní aktéři a z níž mohou mít *všichni* zúčastnění, ať již malí nebo velcí, prospěch. Rozvojový program z Dohá by mohl značným způsobem povzbudit světovou ekonomiku. Světový obchod by se mohl zvýšit o **více než 300 miliard EUR** za rok a celosvětové příjmy o více než 135 miliard EUR²¹.

Úspěšné uzavření jednacího kola v Dohá by potvrdilo ústřední úlohu liberalizace vícestranného obchodu a tvorby předpisů. Potvrdilo by také, že WTO poskytuje solidní ochranu před návratem k protekcionismu, který zásadně odlišuje současnou krizi od té ze třicátých let. Lépe využijeme a podpoříme možnosti dohledu a monitorování, jež WTO poskytuje. Mezi ně by mohlo patřit lepší vzájemné posuzování, transparentnost a vícestranné přezkoumání obchodních politik tak, aby se zabránilo možným tendencím k protekcionismu, posílily se stávající obchodní dohody a kázeň a zlepšily se obchodní postupy ve třetích zemích. Prioritou zůstává i nadále přistupování dalších států. Naším cílem bude rovněž posílení jednotného systému WTO pro urovnávání sporů. K tomu bude zapotřebí posílit právní stránky tohoto postupu a dát sekretariátu WTO pro tyto účely více prostředků.

²⁰ KOM (2008)699 ze DD/měsíc 2008 „Iniciativa v oblasti surovin – odpověď na naše základní potřeby zajistit růst a vytvořit pracovní místa v Evropě“. *Sdělení o průmyslové politice chystané, zveřejněné v říjnu 2010.*

²¹ CEPII, „Hospodářský dopad potenciálního výsledku jednání o rozvojovém programu z Dohá“, konečná zpráva, jejíž vypracování zadala Evropská komise, únor 2009.

Posílení WTO jakožto ústřední instituce, jež se vedle jiných aktérů, jako je G20, zabývá problémy celosvětového řízení hospodářství, přinese dlouhodobý systémový užitek. Zřídíme proto skupinu významných osobností z rozvinutých a rozvojových zemí, které nám poskytnou nezávislá doporučení, na jejichž základě si vytváříme evropský názor na budoucí agendu a fungování WTO po ukončení jednacího kola v Dohá.

3.2. Dokončit program probíhajících jednání o dohodách o volném obchodu

Globální evropská agenda ambiciózních dvoustranných obchodních dohod nové generace s významnými obchodními partnery je těžkým úkolem. Některé rozvíjející se ekonomiky již zaujímají významný a zvyšující se podíl světového obchodu. Při vytváření našich plánů budeme i nadále přihlížet k různému stupni rozvoje našich obchodních partnerů. Tento program je však tím správným kurzem, který by Evropa měla nabrat, a začíná přinášet ovoce.

Jedná se o důležitou a nesmírně obtížnou agendu, a to také proto, že tyto nové obchodní dohody se netýkají pouze dovozních cel, která již nemají takový význam jako dříve, ale zabývají se rovněž regulačními překážkami týkajícími se zboží, služeb a investic, právy duševního vlastnictví, veřejnými zakázkami, ochranou inovací, udržitelným rozvojem (tj. slušnou prací, pracovními normami a ochranou životního prostředí) a jinými důležitými otázkami.

Výhody by však měly být podstatné. Budou-li všechna tato probíhající jednání úspěšně dokončena:

- přibližně polovina vnějšího obchodu EU bude pokryta dohodami o volném obchodu;
- průměrná cla, jež se platí za evropský vývoz, by se snížila přibližně o polovinu (na zhruba 1,7 %) a průměrné dovozní clo v EU by se snížilo téměř o pětinu (na 1,3 %)²²; a
- tyto různé dohody o volném obchodu by dohromady, jakožto součást příspěvku budoucích obchodních politik k růstu, měly přinést nárůst HDP EU v dlouhodobé perspektivě o 0,5 %²³.

Úspěšně jsme uzavřeli jednání o dohodě o volném obchodu s Koreou, Peru, Kolumbií a Střední Amerikou. V pokročilé fázi jsou jednání se zeměmi Perského zálivu, s Indií, Kanadou a Singapurem. Znovu jsme zahájili důležitá jednání s oblastí MERCOSUR. Prioritou pro nás zůstává dokončení našeho stávajícího programu, jímž jsou dohody o volném obchodu na bázi konkurenceschopnosti. Měli bychom náležitě využít rychle rostoucího regionálního obchodu ve východní Asii a sledovat naše tamní strategické hospodářské zájmy, mimo jiné rychlým přistoupením k rostoucí síti oblastí volného obchodu v tomto regionu. Budeme se tedy snažit expandovat a uzavírat dvoustranné dohody se zeměmi ASEAN, počínaje Malajsií a Vietnamem, a prohlubovat naše obchodní a investiční vztahy s Dálným východem.

Současně se budeme pokoušet upevnit oblast společné prosperity se sousedními státy EU a budeme nadále uzavírat obsáhlé a komplexní dohody o volném obchodu v rámci Východního partnerství a evropsko-středomořského partnerství, jejichž cílem bude nabídnout zemím v těchto oblastech možnost zapojit se po splnění určitých podmínek do vnitřního trhu. Jedná se o hlavního hybatele změny prostřednictvím sblížení právních předpisů a odstranění celních a jiných překážek,

²² Pracovní dokument útvarů Komise „Obchod motorem prosperity“, oddíl III odst. 1, odkazuje zejména na cla za průmyslové výrobky.

²³ Viz pracovní dokument útvarů Komise „Obchod motorem prosperity“, oddíl II.

k čemuž dojde současně s jednáním o dohodách o přidružení, jež nabízejí hospodářskou integraci v kontextu politického přidružení.

Uzavření této agendy by zkrátka významně zlepšilo způsob, jakým obchodujeme se zbytkem světa.

3.3. Zapojit naše strategické hospodářské partnery do obchodu, investic a sbližování právních předpisů

V září stanovila Evropská rada jakožto základní cíl Unie podporu obchodu se strategickými partnery EU a vyzvala přitom, abychom podnikli konkrétní kroky s cílem „zajistit ambiciózní dohody o volném obchodu, lepší přístup na trh pro evropské podniky a prohloubit legislativní spolupráci s významnými obchodními partnery“. Připomněla však také, že se v tomto partnerství musí jednat o „dvousměrný proces, kdy obě strany budou moci prosazovat své zájmy a využívat výhod, a uznají-li skutečnost, že všichni aktéři mají jak práva, tak i povinnosti“²⁴.

Naše obchodní politika se musí zaměřit zejména na USA, Čínu, Rusko, Japonsko, Indii a Brazílii vzhledem k tomu, že se jedná o země značného hospodářského rozměru a významu, které mají značný vliv na světovou ekonomiku. Z mnoha různých důvodů mají naše hospodářské vztahy s těmito zeměmi pro EU strategický význam. V našem žebříčku priorit musí zaujmout čelní místo. Právě vedeme intenzivní jednání o dohodě o volném obchodu s Indií. Změní se také naše vztahy s Brazílií, až uzavřeme jednání o dohodě o přidružení mezi EU a státy MERCOSUR, jež bylo nedávno opět zahájeno.

Stav a budoucnost našeho vztahu s ostatními čtyřmi strategickými hospodářskými partnery jsou nastíněny níže.

USA jsou zdaleka největším obchodním a investičním partnerem EU. Navzdory občasným nedorozuměním probíhá transatlantický obchod a investice hladčeji než téměř kdekoli jinde na světě. Největší přetrvávající překážkou je rozdíl v normách a předpisech mezi EU a USA, a to přestože naše cíle v oblasti právních předpisů jsou velmi podobné. V sázce je mnoho a dokazuje to rovněž nedávná studie, která uvádí, že HDP Evropské unie by se zvýšilo o 0,5 %, pokud by se odstranila pouze polovina necelních překážek obchodu s USA²⁵. Transatlantická hospodářská rada je vhodným fórem pro politické vedení ucelené řady rozhovorů o právních předpisech atd. V tomto smyslu může napomoci sbližení právních předpisů. Naší jasnou prioritou by mělo být předcházení vzniku dalších překážek, zejména v oblasti inovací, energetické účinnosti a v odvětví vyspělých technologií. Tato priorita jednoznačně vyplynula také z našich veřejných konzultací.

Čína je druhým největším obchodním partnerem EU. Je zdrojem nejen levného spotřebního zboží, ale rovněž klíčových vstupů našeho výrobního průmyslu. Jedná se rovněž o rychle rostoucí trh pro náš vývoz. Naš obchod s Čínou však zdaleka nevyužívá veškerého potenciálu. Přetrvávají značné překážky přístupu na trh, a to v oblasti norem a předpisů, služeb, investic a veřejných zakázek, nedostatečného prosazování práva na ochranu duševního vlastnictví, nejasného systému normalizace, složitých postupů certifikace a opatření průmyslové politiky zaměřených na nahrazení dovozu, nuceného transferu technologií a přednostního přístupu místních výrobců k surovinám. EU

²⁴ Závěry Evropské rady, 16. září 2010, odstavec 4.

²⁵ Viz Ecoys (2009) „Non tariff measures in EU-US trade and investment“ (Necelní opatření v obchodu a investicích mezi EU a USA) na adrese http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2009/december/tradoc_145613.pdf

řadu těchto opatření zpochybnila u WTO a v rámci dvoustranných vztahů a bude o jejich zrušení usilovat i nadále.

V rámci uceleného rámce, kterým je dialog na vysoké úrovni o hospodářství a obchodu, budeme hájit politiky, jež lépe odpovídají pravidlům tržního hospodářství a snaží se řešit důvody hlavních stávajících problémů.

Japonsko se snaží o hospodářskou integraci se svými hlavními obchodními partnery včetně EU. Přestože jsou cla v Japonsku obecně nízká, přetrvávají značné překážky obchodu zbožím, službami a na trhu investic a veřejných zakázek v podobě právních předpisů²⁶. Tyto překážky jsou vnímány jako stále stejně nepřekonatelné. Základní podmínkou užší ekonomické integrace mezi EU a Japonskem je, aby Japonsko prokázalo vůli k odstranění těchto překážek. Touto otázkou se nyní zabývá skupina na vysoké úrovni zřízená na posledním summitu EU-Japonsko.

Rusko je nejdůležitějším státem nacházejícím se v našem sousedství. Jedná se rovněž o druhou největší destinaci pro vývoz EU, obecně třetí největší zdroj našeho dovozu a pro mnoho členských států o největšího dodavatele energií. Integrace Ruska do WTO je stále nejdůležitějším krátkodobým cílem obchodní politiky EU a je to rovněž téma, k němuž se jasně vyjádřilo mnoho respondentů v rámci naší veřejné konzultace. Jednalo by se o nejdůležitější jednorázové opatření, jímž by se Rusko ukotvilo v globálním systému a jež by podpořilo modernizaci a diverzifikaci jeho hospodářství. Mezitím by k dosažení účinnějšího, stabilnějšího a předvídatelnějšího obchodního prostředí a k lepšímu vyvážení našich příslušných práv a povinností přispěla dvoustranná dohoda, o níž EU a Rusko jedná a jež má nahradit stávající dohodu o partnerství a spolupráci. Pomalu jsme překonali hospodářskou krizi a je načase, aby Rusko odstranilo jednostranné zvýšení cel z roku 2007.

Spolupráci s těmito zeměmi zintenzívníme zejména prostřednictvím různých fór, jež byla za tímto účelem vytvořena. Následně vyhodnotíme, zda mohou tato fóra řešit citelné problémy, jímž čelíme při rozvíjení obchodních a investičních vazeb s těmito zeměmi, a přihlídneme zejména k tomu, že Evropská rada přikládá této tematice velký význam.

4. Program prosazování a provádění právních předpisů

EU musí zvýšit úsilí v prosazování svých práv v rámci dvoustranných a vícestranných dohod k otevření trhů, které jsou v rozporu s právními předpisy uzavřeny. Nezbytným pilířem obchodní politiky je řádné prosazování obchodních pravidel. Zajišťuje, že se obchodní dohody na papíře v praxi promění v konkrétní výsledky pro lidi a společnosti. Má to značný význam zejména pro malé a střední podniky (MSP). Toto úsilí o rovnocenné prosazování právních předpisů se odráží rovněž ve veřejném mínění²⁷.

Na **globální úrovni** bude Komise i nadále věnovat pozornost krokům, jež při zotavování se z hospodářské krize podniknou naši obchodní partneři, což je iniciativa, již podpořili respondenti veřejné konzultace. Důležitou politickou roli v tomto ohledu hraje závazek G20 z roku 2008 (obnovený a rozšířený v roce 2010 s platností do konce roku 2013) nezavádět protekcionistická

²⁶ Viz Copenhagen Economics (2010) „Assessment of barriers to trade and investment between the EU and Japan“ (Posouzení překážek obchodu a investic mezi EU a Japonskem) na adrese <http://ec.europa.eu/trade/analysis/chief-economist/>.

²⁷ Podle zvláštního průzkumu Eurobarometru 357 se občané EU domnívají, že jednou z klíčových priorit obchodní politiky pro EU by mělo být zajištění stejných pravidel platných na celém světě.

opatření. Tento závazek partneri většinou, i když ne vždy, dodržují. Nadále budeme dodržování tohoto závazku pečlivě sledovat a budeme o něm pravidelně podávat zprávy. Vyzýváme naše partnery z G20, aby přehodnotili a odstranili opatření omezující obchod, která zavedli během celosvětové finanční krize. Kromě toho budeme rázně vystupovat proti jakýmkoli snahám o protekcionismus, které by mohly poškodit naše zájmy. Zaměřili jsme se již na obzvláště škodlivá opatření (např. politiky vyzývající k nákupu domácího zboží, které se od začátku krize objevily v několika zemích) a žádáme, aby byla odstraněna. Kromě toho se musíme zasadit o **systematické provádění** všech obchodních dohod, pečlivě sledovat jejich provádění našimi partnery a prosazovat naše práva, a to rovněž prostřednictvím urovnávání sporů a případně za použití nařízení o obchodních překážkách EU.

Pokud jde o **dvoustranné dohody**, naší prioritou je dokončení dohod o volném obchodu, zejména pokud jde o složku právních předpisů a neobchodní překážky. Začneme s dohodou o volném obchodu mezi EU a Koreou, která obsahuje ambiciózní závazky zejména v oblasti právních předpisů, které lze posílit pomocí rychlého urovnávání sporů a mediace.

Strategie přístupu na trh zůstane klíčovým prvkem našich aktivit prosazování právních předpisů.²⁸ Díky našemu partnerství s členskými státy a podniky jsme mohli ve třetích zemích a v Bruselu vytvořit týmy pro přístup na trh. Respondenti naší veřejné konzultace potvrdili, že strategie přístupu na trh přinesla velmi dobré konkrétní výsledky tím, že ve třetích zemích odstranila překážky a zlepšila podmínky přístupu na trh pro společnosti EU operující na místě. Spojené úsilí Komise, členských států a podniků přispělo k odstranění překážek ve velké řadě odvětví a třetích zemí se značným vývozním potenciálem. Mezi příklady z poslední doby patří přísné požadavky na označování textilních výrobků v Egyptě, požadavky na kontroly živočišných produktů na Ukrajině, dovozní licence na pneumatiky v Indii (kde je však překážky kvůli přísným požadavkům na certifikace ještě třeba odstranit), certifikační postupy u hraček v Brazílii nebo podmínky přístupu na trh pro doručování zásilek z Kanady.²⁹ V souladu s naším cílem silnějšího prosazování právních předpisů se pokusíme zřídit další týmy pro přístup na trh v šesti třetích zemích a posílíme stávajících 33 týmů se zvláštním zaměřením na kontrolu provádění dohod o volném obchodu. Budeme rovněž jednotlivě spolupracovat se třetími zeměmi, s nimiž sdílíme stejné problémy s přístupem na trh. Jak je uvedeno již ve sdělení Evropa 2020, budeme rovněž každým rokem vypracovávat zprávu o překážkách obchodu a investic, která bude sledovat obchodní překážky a protekcionistická opatření ve třetích zemích. Povzbudí vhodné kroky vymáhání právních předpisů, včetně možnosti pojmenování třetích zemí, které právní předpisy nedodržují.

Budeme rovněž spolupracovat s hlavními partnery s cílem posílit a lépe koordinovat kroky vedoucí k posílení **bezpečnosti spotřebitelů** prostřednictvím orgánů dozoru nad trhem.

V roce 2005 Komise navrhla právní předpis o **označení původu dovážených konečných produktů** s cílem poskytnout spotřebitelům více informací. Rychlé přijetí Parlamentem a Radou by v této oblasti vytvořilo pro všechny třetí země i EU stejné podmínky.

V rámci dvoustranných dohod a ve Světové celní organizaci se zvláštní pozornost musí věnovat **mezinárodní celní spolupráci**. Účinné celní postupy omezují náklady na dodržování právních předpisů pro obchodníky, usnadňují legální obchod a pomáhají zvyšovat bezpečnost a zlepšovat ochranu práv duševního vlastnictví.

²⁸ Viz zpráva „Provedení sdělení Komise: Evropa ve světě: posílené partnerství v zájmu lepšího přístupu na trh pro evropské vývozce“ ze dne 18. dubna 2007.

²⁹ Viz „Provádění strategie přístupu na trh – výroční zpráva za rok 2009“ na adrese http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2010/march/tradoc_145851.pdf

Je nesmírně důležité, aby byla řádně chráněna práva duševního vlastnictví v oblasti zboží, služeb a přímých zahraničních investic EU. V zájmu lepšího vymáhání práv duševního vlastnictví a racionalizace postupů revidujeme celní pravidla dodržovaná na hranicích EU. Přistoupíme rovněž k revizi naší strategie podpory **práv duševního vlastnictví** ve třetích zemích z roku 2004 tak, aby zohledňovala nové úkoly. Naše společnosti a držitelé práv potřebují k udržení a posílení své konkurenceschopnosti ve znalostní ekonomice účinnější ochranu a prosazování práv duševního vlastnictví, včetně zeměpisných označení, na zahraničních trzích a zejména v rozvíjejících se ekonomikách. V této souvislosti by další harmonizace pravidel duševního vlastnictví v EU posílila možnosti Komise vyjednávat jménem EU o silnějších závazcích v této oblasti s našimi klíčovými obchodními partnery. Při vyjednávání o dohodách o volném obchodu by doložky o právech duševního vlastnictví měly pokud možno poskytovat stejnou úroveň ochrany těchto práv, jaká je v EU, a mělo by se přihlídnout ke stupni rozvoje dotčených zemí. Cílem Obchodní dohody proti padělatelství je zřídit komplexní mezinárodní rámec, určitý katalog osvědčených postupů, který bude zúčastněným stranám pomáhat v účinném boji proti porušování práv duševního vlastnictví. Obchodní dohoda proti padělatelství bude po svém přijetí a provedení účinně zavádět nové mezinárodní normy vycházející z dohody WTO o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví.

Náš závazek k otevřenému obchodu závisí na spravedlivé hospodářské soutěži mezi domácími a zahraničními výrobci založené na skutečných komparativních výhodách. Chráníme výrobu EU před deformací a narušením mezinárodního obchodu tím, že uplatňujeme **nástroje obrany obchodu** v souladu s pravidly WTO. Tyto nástroje budeme využívat na nové formy narušení trhu, jako je například subvencování strategických odvětví, včetně případů, kdy třetí země využívají omezení vývozu k tomu, aby nepřímou podporou navazující průmyslová odvětví. Budeme i nadále uplatňovat naše přísné právní a hospodářské normy a od našich obchodních partnerů budeme očekávat totéž. Budeme podporovat podniky EU, pokud třetí země použijí nástroje obrany obchodu nespravedlivě, a to případně prostřednictvím předání takových záležitostí WTO. V souvislosti se změnami, jež přinesla Lisabonská smlouva a/nebo výsledky, jichž dosáhne rozvojový program z Dohy v rámci kapitoly „Pravidla“, se budeme zabývat tím, zda a jak dále aktualizovat a modernizovat naše nástroje obrany obchodu.

Přístup na trh pro vývozce z EU omezuje absence či nefunkčnost pravidel hospodářské soutěže a státních podpor ve třetích zemích. EU má proto strategický zájem vypracovat mezinárodní pravidla, aby bylo zajištěno, že evropské společnosti netrpí ve třetích zemích nespravedlivým subvencováním místních společností nebo protikonkurenčními praktikami. Nejlepším řešením by bylo přijmout mnohostranný soubor pravidel v rámci WTO. Mnoho klíčových otázek však lze řešit prostřednictvím dvoustranných dohod.

Pokusíme se lépe řešit problémy **MSP** tím, že například v rámci obrany obchodu uznáme, že často čelí skutečným problémům s nákladnými šetřeními týkajícími se ochrany obchodu, a to jakožto vývozci, uživatelé, žadatelé či výrobci. Kromě toho Komise v roce 2011 představí sdělení o možných podpůrných opatřeních, jež by měly MSP pomoci s rozvojem jejich mezinárodních aktivit.

Posílíme rovněž **úlohu delegací EU jakožto kontaktních míst pro podniky EU v cizině** a v případě potřeby zavedeme specifické struktury pro podporu podnikání ve třetích zemích.

5. Veřejné konzultace a posouzení dopadů

Konzultace s občanskou společností a hlavními zúčastněnými stranami a také s Evropským parlamentem a členskými státy EU pro nás představovala užitečný zdroj pro přípravu tohoto dokumentu³⁰. Obdrželi jsme například 302 příspěvků z 37 zemí, včetně 23 členských států EU. Tyto příspěvky jsou shrnuty ve zvláštním dokumentu.

Při přípravě politik a opatření budeme z konzultací zúčastněných stran vycházet i nadále. Konzultace s občanskou společností je základním prvkem naší přípravy politik a bude-li to proveditelné, poskytneme zpětnou vazbu všem, kdo se konzultace zúčastnili. Částečně se tak již děje díky pravidelným dialogům s občanskou společností na téma obchodu: jedná se o pravidelná strukturovaná setkání zaměřená na problematiku obchodní politiky pro širokou veřejnost, která podporují aktivní a integrující účast občanské společnosti na tvorbě naší obchodní politiky.

Při přípravě obchodní politiky zintenzívníme posuzování dopadů a hodnocení. Součástí bude provádění posouzení dopadů všech nových obchodních iniciativ, jež by mohly mít významný dopad na hospodářství, společnost či životní prostředí v EU a na její obchodní partnery, včetně rozvojových zemí. Budeme se zvláště věnovat širším konzultacím a zapojení občanské společnosti do posuzování dopadů na udržitelnost, které budeme provádět v průběhu obchodních jednání. Po uzavření jednání a před podpisem dohod vypracujeme pro Parlament a Radu analýzu důsledků navrhované dohody pro EU. Abychom pomohli monitorovat dopad stávajících obchodních dohod EU, budeme systematictěji přistupovat k posuzování *ex post*.

6. Obchod a vnější vztahy

Naším cílem je, aby EU hrála v mezinárodních záležitostech a globálním řízení takovou roli, jaká jí podle našeho hospodářského významu náleží.

Obchodní politika má svou zvláštní hospodářskou logiku a přispívá k vnějšímu působení Unie. Obchod a obchodní politika podporují mezinárodní vliv EU a spojené úsilí na úrovni EU by mělo rozvíjet a podporovat hospodářské zájmy EU ve třetích zemích. Proto by se obchodní a zahraniční politika EU mohly a měly vzájemně podporovat. To platí v oblastech, jako je rozvojová politika a uplatňování sankcí OSN, ale také při vytváření správných pobídek, mimo jiné v rámci našich obchodních a politických vztahů se třetími zeměmi nebo prostřednictvím specifických obchodních nástrojů, jako je všeobecný systém preferencí nebo dohody o volném obchodu, jimiž naše partnery vybízíme k dodržování lidských práv, pracovních norem, ochraně životního prostředí a k řádnému řízení věcí veřejných, včetně daňových záležitostí. Další nástroje vnějších činností, jako jsou delegace EU v zahraničí, by měly napomoci dodržení našeho programu v oblasti obchodu a podporovat naše společnosti v cizině. Dalším příkladem interakce mezi obchodní politikou a vnějšími činnostmi je náš **systém kontroly vývozu** zboží dvojího využití, které naplňuje cíle politiky zahraniční bezpečnosti. Přestože jsme za posledních 20 let dosáhli značného pokroku ve vytváření plně funkčního systému kontroly vývozu EU, rozdíly mezi vnitrostátními prováděcími opatřeními v EU stále ohrožují výdobytky jednotného trhu a společné obchodní politiky. Reformy, jež v této oblasti zavedli partneři EU, včetně USA, jasně ukazují, jaký význam mají záležitosti kontroly vývozu pro hospodářství, a také že je třeba zvýšit úsilí k posílení konkurenceschopnosti vývozu EU a současně zajistit co největší bezpečnost. Budeme i nadále rozvíjet opatření kontroly vývozu, jejichž cílem je zjednodušit obchodní prostředí pro vývozce EU a dosáhnout jeho transparentnosti, čímž současně přispějeme k posílení snah o mezinárodní bezpečnost. Připravíme

³⁰ Viz zpráva a jednotlivé odpovědi na adrese http://trade.ec.europa.eu/consultations/?consul_id=144

zelenou knihu, na jejímž základě se přistoupí ke konzultacím o stávajícím systému a možných oblastech reformy.

7. Závěry

Toto sdělení předkládá nástin toho, jak má naše obchodní a investiční politika přispět k cíli udržitelného hospodářského růstu, který přinese více pracovních míst a udrží náš systém sociálního státu. Bude to vyžadovat silný závazek všech zúčastněných stran, orgánů EU i členských států.

Naše další kroky lze shrnout takto:

1. Budeme pokračovat v programu vyjednávání

- cílem je co nejrychleji uzavřít jednání z Dohá, nejpozději do konce roku 2011;
- zřídíme grémium významných osobností z rozvinutých a rozvojových zemí, které nám poskytnou nezávislá doporučení, na jejichž základě si vytvoříme evropský názor na budoucí agendu a fungování WTO po ukončení jednacího kola v Dohá;
- budeme usilovat o maximální pokrok v probíhajících dvoustranných obchodních jednáních, zahájíme nová obchodní jednání se zeměmi ASEAN a navrhujeme samostatná jednání o investicích s klíčovými partnery;
- budeme pokračovat v jednáních se sousedními zeměmi EU ohledně základního cíle, jímž je uzavírání obsáhlých a komplexních dohod o volném obchodu, jež postupně přiblíží všechny sousední země jednotnému trhu.

2. Prohloubíme strategická partnerství

- podrobněji nastíníme, jak hodláme modernizovat naše vztahy se strategickými partnery tak, abychom pomohli řešit problémy, které brání lepšímu fungování trhů ve 21. století, a do konce roku 2012 předložíme zprávu o dosažených výsledcích.

3. Zintenzívníme obchodní politiku

V roce 2011:

- předložíme legislativní návrh nástroje EU na zabezpečení a zvýšení symetrie v přístupu k trhům veřejných zakázek v rozvinutých zemích a velkých rozvíjejících se tržních ekonomikách;
- uzavřeme debatu s členskými státy a Evropským parlamentem o nové investiční politice pro EU;
- představíme naše stanoviska k tomu, jak rozvíjet vzájemnou podporu právních předpisů na otevření vnitřního a vnějšího trhu, zejména zbožím a službami;
- přijmeme sdělení Komise o obchodu a rozvoji a legislativní návrh reformy všeobecného systému preferencí v rozvojových zemích;
- přijmeme zelenou knihu, jejímž cílem bude zlepšit náš systém kontroly vývozu;

- předložíme sdělení o možných podpůrných opatřeních na pomoc MSP, které chtějí rozvíjet své mezinárodní aktivity.

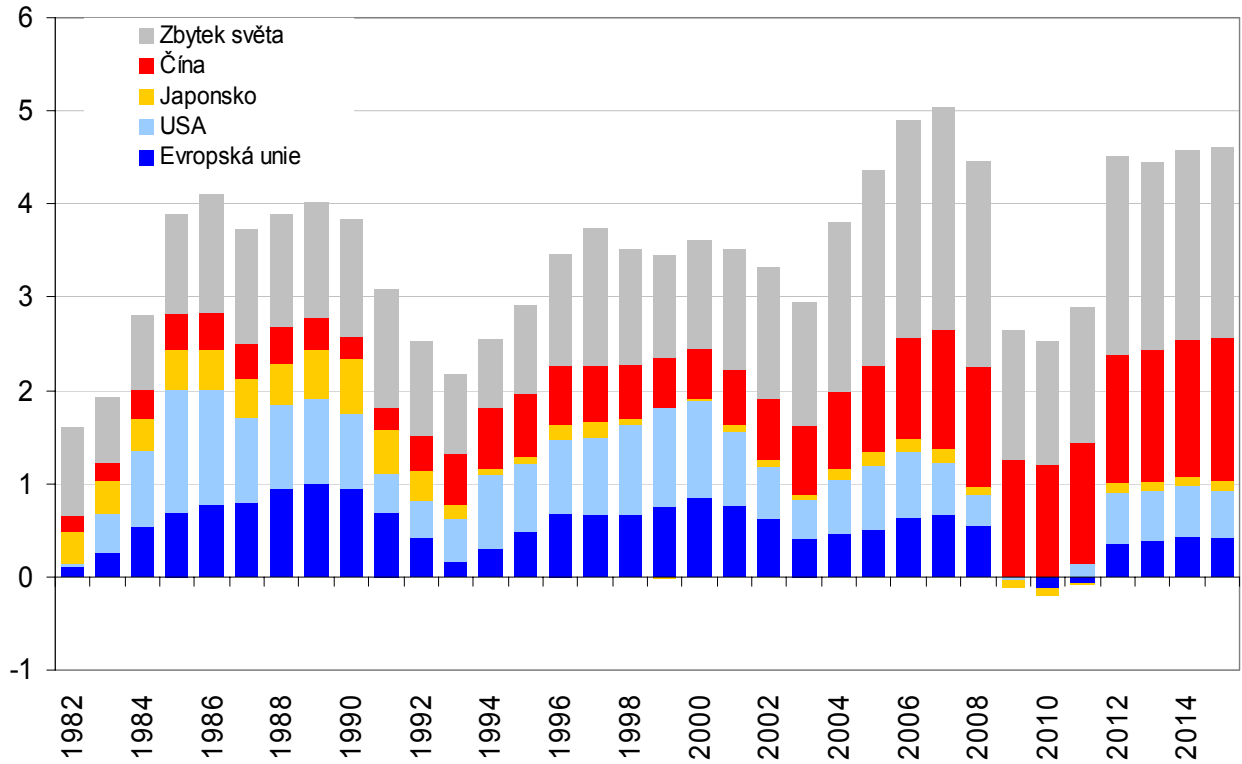
4. *Budeme prosazovat dodržování našich práv*

- přehodnotíme svou strategii na podporu ochrany práv duševního vlastnictví ve třetích zemích a také celní předpisy pro vymáhání práv duševního vlastnictví na hranicích EU;
- od roku 2011 budeme každoročně připravovat zprávu o překážkách obchodu a investic pro jarní zasedání Evropské rady a bude to náš klíčový nástroj ke sledování obchodních překážek a protekcionistických opatření a k přijetí vhodných kroků k vymáhání právních předpisů.

PŘÍLOHA

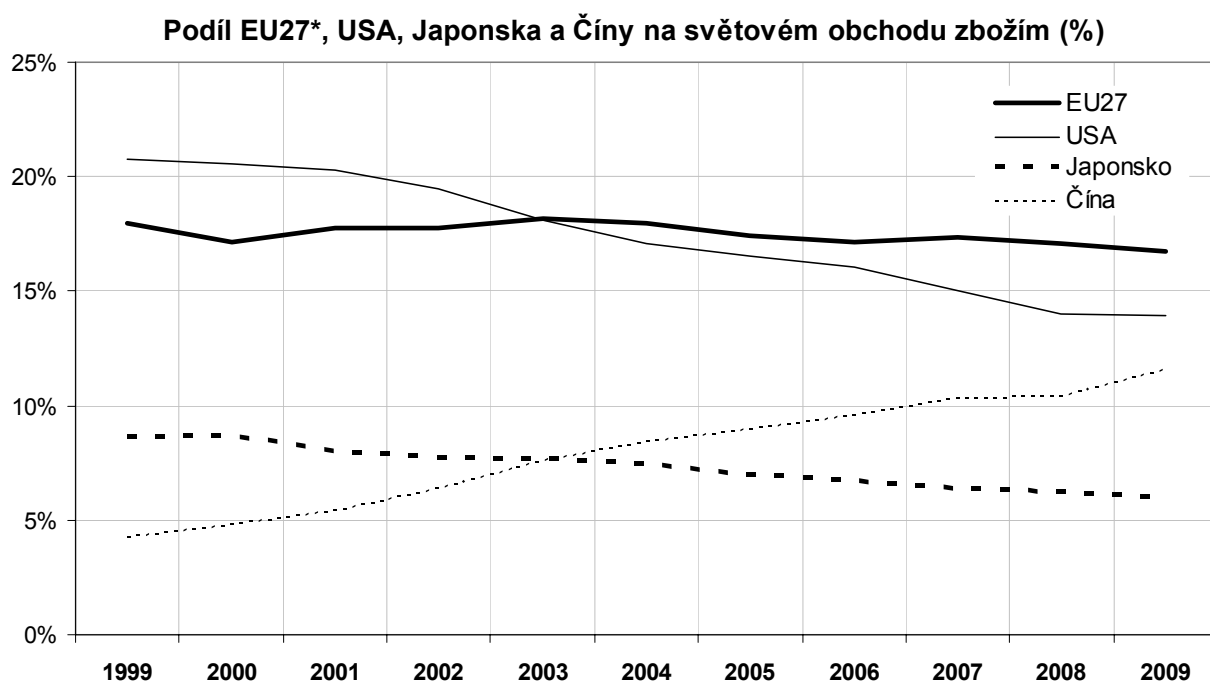
Obrázek 1

Přínos ke globálnímu růstu HDP na základě parity kupní síly
(%, klouzavý průměr za tři roky)

Zdroj: IMF World Economic Outlook říjen 2010

Obrázek 2

* kromě obchodu uvnitř EU

Zdroje: WTO, Eurostat (Comext)

Tabulka 1: Stav dohod o volném obchodu EU a jejich podíl na obchodu EU (%)

Regiony a stav dohod o volném obchodu		Průmyslové výrobky*		Zemědělské produkty**	
		Dovoz (%)	Vývoz (%)	Dovoz (%)	Vývoz (%)
Fungující dohody o volném obchodu		22,3	27,7	24,3	29,1
Chile, Mexiko, Jižní Afrika	Dohody o volném obchodu s rozvojovými zeměmi	2,5	3,4	5,7	2,2
Andorra, San Marino, Turecko, Island, Lichtenštejnsko, Norsko, Švýcarsko	EFTA a celní unie	14,6	15,9	11,6	14,6
Karibské státy AKT	Dohody o hospodářském partnerství	0,3	0,3	1,0	0,6
Alžírsko, Egypt, Izrael, Jordánsko, Libanon, Maroko, okupované palestinské území, Tunisko.	Země Středomoří, dohody o volném obchodu	4,0	5,9	4,5	7,9
Albánie, Bosna a Hercegovina, Chorvatsko, Bývalá jugoslávská republika Makedonie, Černá Hora, Srbsko	Západní Balkán, dohody o stabilizaci a přidružení	0,9	2,2	1,5	3,7
Uzavřené dohody o volném obchodu, jež dosud nevstoupily v platnost, a dohody o volném obchodu, jejichž vyjednávání probíhá nebo se plánuje		21,8	25,6	56,2	26,2
Bolívie, Ekvádor, <i>Peru</i> , <i>Kolumbie</i>	Andské společenství	0,4	0,6	5,3	0,4
Brunej Darussalam, Indonésie, Malajsie, Filipíny, Singapur, Thajsko, Vietnam	ASEAN	5,4	4,6	9,8	4,2
<i>Kostarika</i> , <i>Salvador</i> , <i>Guatemala</i> , <i>Honduras</i> , <i>Nikaragua</i> , <i>Panama</i>	Střední Amerika	0,2	0,4	2,8	0,4
Bahrajn, Kuvajt, Omán, Katar, Saúdská Arábie, Spojené arabské emiráty	Rada pro spolupráci v Perském zálivu (GCC)	2,0	5,3	0,3	5,1
Argentina, Brazílie, Paraguay a Uruguay	MERCOSUR	1,5	2,5	20,9	1,5
Arménie, Ázerbájdžán, Kanada, Gruzie, Indie, <i>Korea</i> , Libye, Moldavsko, Sýrie, Ukrajina	Ostatní dohody o volném obchodu	10,0	9,1	7,2	8,0
AKT kromě zemí Karibiku	Dohody o hospodářském partnerství	2,3	3,2	10,5	6,6

Země, s nimiž nejsou uzavřeny dohody o volném obchodu		55,8	46,7	19,5	44,7
Austrálie, Čína, Japonsko, Nový Zéland, Rusko, Spojené státy americké	Hlavní obchodní partneři	50,3	38,6	16,6	35,8
<i>Zbytek světa (~ 70 zemí)</i>		<i>5,5</i>	<i>8,1</i>	<i>2,9</i>	<i>8,9</i>

*Zdroj: Evropská komise. Pozn.: * HS25-99. ** HS01-24. Pozn.: Kurzívou jsou označeny uzavřené dohody o volném obchodu, jež dosud nevstoupily v platnost.*

Tabulka 2: Odhadované celní ekvivalenty překážek obchodu službami (%)

	Telekomunikace	Stavebnictví	Obchod	Doprava	Finance	Obchodní služby	Ostatní
Rozvinuté země	24	42	31	17	34	24	26
Asie	33	25	17	8	32	15	17
Eu25	22	35	30	18	32	22	27
USA	29	73	48	14	41	34	7
Rozvojové země	50	80	47	27	57	50	34
Celkem	35	58	38	21	44	35	29
Maximálně	119	119	95	53	103	101	54

Zdroj: DG TRADE/ CEPII. Vychází ze spádové simulace údajů o toku obchodu službami.

Tabulka 3: Obchodní náklady nových transatlantických trhů v USA a EU (% celního ekvivalentu)

Odvětví	Náklady nových transatlantických trhů v EU	Náklady nových transatlantických trhů v USA
Chemické látky	23,9	21,0
Farmaceutické přípravky	15,3	9,5
Kosmetické přípravky	34,6	32,4
Elektronika	6,5	6,5
Kancelářská a komunikační zařízení	19,1	22,9
Automobilový průmysl	25,5	26,8
Letecký a vesmírný průmysl	18,8	19,1
Potraviny a nápoje	56,8	73,3
Kovy	11,9	17,0
Textilie a oděvy	19,2	16,7
Dřevěné a papírové výrobky	11,3	7,7

Zdroj: Ecorys (2009), „Non-Tariff Measures in EU-US Trade and Investment – An Economic Analysis“ (Necelní opatření v obchodu a investicích mezi EU a USA – ekonomická analýza).

Pozn.: Tyto celní ekvivalenty necelních opatření vyplývají ze specializovaného průzkumu v daném průmyslovém odvětví za použití ekonometrických metod.

Tabulka 4: Trh veřejných zakázek klíčových obchodních partnerů^φ

	EU	USA	Japonsko	Kanada	Korea	Brazílie*	Argentina*	Indie*
Trh veřejných zakázek celkem (v mld EUR)	2088	1077	565	225	106	133	15	64
(% HDP)	16 %	11 %	18 %	22 %	14 %	13 %	8 %	8 %
Veřejné zakázky celkem nad prahovou hodnotou dohody o veřejných zakázkách (v mld EUR)	370	279	96	59	25	42*	3.7*	20*
(% HDP)	3 %	3 %	3 %	6 %	3 %	4 %*	2 %*	2.5 %*
Veřejné zakázky nabídnuté stranám dohody o veřejných zakázkách (v mld EUR)	312	34	22	2	15	neuvezeno	neuvezeno	neuvezeno
(% veřejných zakázek přesahujících prahovou hodnotu)	84 %	12 %	23 %	3 %	60 %	neuvezeno	neuvezeno	neuvezeno

Zdroj: Odhady Evropské komise.

^φ Srovnatelné údaje týkající se Číny nejsou k dispozici.

* Nejsou stranami dohody o veřejných zakázkách. Odhady Evropské komise potenciálního trhu veřejných zakázek s výhradou závazků, pokud by země měly přistoupit k dohodě o veřejných zakázkách.